

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.I.30.576/2008/4.szám

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla a **(jogtanácsos személyneve)** által képviselt **(felperes neve, címe)** alatti székhelyű felperesnek - a Dr. Faludi Csaba ügyvéd által képviselt **(alperes neve, címe)** alatti székhelyű alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében a Csongrád Megyei Bíróság 2008. november 7. napján kelt 6.G.40.079/2008/10. számú ítéletével szemben az alperes 11. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését **helybenhagyja.**

Kötelezi az alperest, fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 1.800.000,- (Egymilliónyolcszázezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Az alperes által le nem rótt 900.000,- (Kilencszázezer) Ft fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

A **D...** Rt., mint vállalkozó és az alperes, mint megrendelő között 2006. július 5. napján vállalkozási szerződés jött létre a **(intezmény neve)** bővítési rekonstrukciós munkálatai elvégzésére.

A vállalkozó a szerződés feltételei szerint 2006. december 1-jén kiállította az alperessel szemben az I. számú részszámláját, melyben 194.400.000,- Ft díjat érvényesített. A számlához mellékelte a 2006. november 30-i jegyzőkönyvet, melyben rögzítették, hogy a létesítményt bejárták, a vállalkozási szerződésben meghatározott szakasz műszaki tartalma megvalósult, a 194.400.000,- Ft összegű részszámla benyújtható. Mellékelte továbbá a 2006. november 30. napján kiállított teljesítés igazolást is, amelyben a megrendelő teljesítésként fogadta el a vállalkozó, illetve annak alvállalkozói által kiállított ún. tárolási nyilatkozatokban felsorolt beépítésre váró anyagok mennyiségét és értékét.

A vállalkozó az I. részszámla szerinti díjkövetelését a felperesre engedményezte, erről az alperest 2006. december 7-én értesítették. Ekkor az alperes a tartozását elismerte, egyidejűleg úgy nyilatkozott, a követelt összeget az értesítésben foglaltak szerint fogja kifizetni anélkül, hogy az engedményezővel szemben fennálló bármely követelését érvényesítené.

A vállalkozó és a felperes között létrejött megbízásnak megfelelően a bank a perbeli, és még két másik vállalkozási szerződéshez kapcsolódóan az alperes javára teljesítési bankgaranciát vállalt. Az alperes a bankgaranciákat lehívta, a felperes ezzel összefüggésben fennálló nem vitatott tartozása 84.357.789,- Ft.

A D... Zrt. 2007. február 26-án közölte, hogy anyagi ellehetetlenülése miatt a munka befejezésére nem képes, mire az alperes 2007. március 9-én elállt a perbeli szerződéstől.

A D... Zrt. fizetéseképtelensége miatt 2007. május 3. nap óta felszámolás alatt áll.

A felperes keresetében 194.400.000,- Ft és ennek 2007. február 28-tól járó, a Ptk. 301. §-a szerinti kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Nem vitatta, hogy a részszámla tartalmazta az egyes tárolási nyilatkozatokban megjelölt, még be nem épített anyagok ellenértékét is. Álláspontja szerint ugyanakkor a per eldöntése szempontjából annak van jelentősége, hogy az alperes a teljesítést leigazolta, a számlát befogadta, az engedményezésről történt értesítése időpontjában az engedményezővel szemben nem volt olyan követelése, melyet kifogásként most felhozhatna. Éppen ezért alaptalanul hivatkozik arra, hogy hónapokkal az értesítést követően elállt a szerződéstől. Véleménye szerint az alperes nem volt tévedésben, hiszen a tárolási nyilatkozatot minden releváns adat ismeretében teljesítésként elfogadta.

Az alperes a keresetet 12.434.417,- Ft vonatkozásában elismerte, ezt meghaladóan kérte az elutasítását. Arra hivatkozott, hogy a tárolási nyilatkozatokban megjelölt anyagok 97.607.794,- Ft ellenértékét a díjból le kell vonni, az engedményezésről történt értesítésekor megtett nyilatkozatát ugyanis abban a feltevésben tette meg, hogy a vállalkozó a szerződést maradéktalanul teljesíti.

A 2006. december 7-én tett jognyilatkozatát tévedésre hivatkozással kifogásként megtámadta. Ezt azzal indokolta, hogy az engedményező tévedésben tartotta, a felperessel pedig kölcsönös téves feltevésben voltak, ami ténybelileg a vállalkozó szerződésszerű teljesítésére vonatkozott.

A felperessel szemben indított, jelen ügyhöz egyesített perben 84.357.789,- Ft és járulékai bankgarancia alapján fennálló felperesi tartozás megfizetését kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest 110.042.211,- Ft és ennek 2007. február 28. napjától járó, a Ptk. 301/A § (1) és (2) bekezdése szerinti mértékű kamata megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az alperest 4.000.000,- Ft perköltség fizetésére is kötelezte. Kifejtette, az engedményezésre vonatkozó szabályok, a Ptk. 329. § (3) bekezdése értelmében az alperes az engedményes felperessel szemben érvényesíthette a perben az engedményezővel szembeni kifogásait. Ezzel összefüggésben az alperes 2006. december 7-én olyan nyilatkozatot tett, miszerint tartozását a bank részére ki fogja fizetni anélkül, hogy annak terhére az engedményezővel szemben fennálló bármiféle követelését érvényesítené, ami joglemondó nyilatkozatnak minősül. Ez a díjat érintő kifogás érvényesítésének kizárását eredményezte.

A bankgarancia alapján lehívott összeg tekintetében az alperes követelését megalapozottnak találta, azt a felperes sem vitatta.

Az ítélettel szemben az alperes élt fellebbezéssel, annak részbeni megváltoztatása mellett marasztalása 12.434.417,- Ft tőkére történő leszállítását kérte. Támadta a késedelmi kamat fizetésére, mértékére vonatkozó, továbbá a perköltség összegét megállapító rendelkezéseket is. Hangsúlyozta, nem vette figyelembe a bíróság azt a felperes által sem vitatott tény, hogy a számla műszaki tartalmaként szereplő ún. tárolási nyilatkozatok tekintetében a vállalkozó részéről nem történt teljesítés. Ahogyan az a teljesítés igazolásból kitűnik, az 1-28. tétel alatt szerepelnek az elvégzett munkanemek, és külön ellenértékkel a tárolási nyilatkozatban felsorolt anyagok. Mivel utóbb ezen nyilatkozat tételei hamisnak bizonyultak, téves az az ítéleti megállapítás, amely szerint a vállalkozó „az I. számú részszámlában szereplő munkákat, a számlában foglalt értéken elvégezte”. A 2.G.40.189/2007. számú ügyben becsatolta az alvállalkozók nyilatkozatait, amelyek igazolják, a vállalkozó szerződésszegése után derült ki, hogy a tárolási nyilatkozatokban felsorolt anyagok nem kerültek beépítésre. Ebben a részében a szerződés nem teljesült, a követelt díj mögött teljesítés nem áll; bizonyítékként utalt **(tanú 1. neve)** és **(tanú 2. neve)** tanúk vallomására. Kiemelte, a szakértői bizonyítás elrendelését a felperes ellenezte, mivel nem vitatta, hogy a tényleges teljesítés értéke nettó 80.000.000,- Ft volt, ebben a körben további bizonyításra nem volt szükség. Az elsőfokú bíróság a joglemondó nyilatkozatát megtámadó kifogással nem foglalkozott. A Ptk. 329. § (3) bekezdésére utalva kifejtette, az engedményes nem szerezhethet több jogot, mint amely az engedményezőt megillette. Álláspontja szerint a késedelmi kamat mértéke tekintetében az elsőfokú bíróság a kereseten túlterjeszkedett, a perköltség összegét pedig eltúlzott mértékben állapította meg, ennek összege pervesztessége esetén sem lehet több 1.200.000,- Ft-nál.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint nincs jelentősége annak, ha a tárolási nyilatkozatok valótlan tartalmúak voltak. A szerződő felek döntése volt, hogy teljesítésnek tekintették az el nem végzett munkák értékének megfelelő összegben azt is, ha a vállalkozó tárolási nyilatkozatot tesz. Az alperes számára közömbös volt, hogy hol vannak ezek az anyagok, ezt a számla befogadása előtt sem ellenőrizte. Miután ez lényegtelen körülmény volt számára, az ebben való tévedés sem releváns. Egyebekben a számla kifizetését sem emiatt tagadta meg, hanem azért, mert a vállalkozó levonult a területről. Az alperes ellenőrzési kötelezettségének nem tett eleget, saját felróható magatartására hivatkozik előnyök szerzése érdekében. Hangsúlyozta: az alperes tisztában volt azzal, a bank csak akkor faktorálja a követelést, ha feltétlen fizetési kötelezettséget vállal, ami meg is történt.

Az alperes fellebbezése az alábbiak szerint **alaptalan**.

A felperes faktorálás, visszterhes engedményezés eredményeként szerezte meg a 2006. december 1-jén kiállított részszámlában szereplő követelést. A perben vitatott

volt, az alperes rendelkezett-e az értesítés időpontjában az engedményezővel szemben olyan igénnyel, amelyet utóbb az engedményes felperessel szemben a Ptk. 329. § (3) bekezdése értelmében kifogásként felhozhatna.

A 2006. december 1-jén kelt 136/2006. számú részszámlába foglalt vállalkozói követelés természetét illetően - a peres felek egyező előadása és a meghallgatott tanúk vallomása alapján - megállapítható, hogy a számlában megjelölt díj valójában kétféle vállalkozói szolgáltatás ellenértéke volt. Egyfelől magában foglalta a kivitelező által ténylegesen megvalósított műszaki tartalomhoz igazodó vállalkozói díjat - ami 96.792.206,- Ft-ot jelentett (alperes 6. sz. beadvány 2. oldal) -, másrészt felszámolták az ún. tárolási nyilatkozatokban felsorolt anyagok ellenértékét is, amely 97.607.794,- Ft összegű volt. Az utóbbi összeg tartalmában nem más, mint a kivitelezés megvalósításához szükséges berendezések, anyagok ellenértéke, vételára.

A Ptk. 391. § (1) bekezdése szerint a vállalkozó a munkát a saját költségén végzi el. A főszabály szerint a teljesítéshez szükséges anyagokat saját pénzeszközei felhasználása révén kell beszereznie, míg a vállalkozói díjához csak a szerződés teljesítése után jut (Ptk. 397. § (1) bekezdés). A Ptk. rendelkezése azonban diszpozitív (eltérést engedő) szabály, így érvényesen megállapodhatnak a felek abban, hogy a beszerzésre kerülő, a vállalkozó által megrendelt, a későbbiek során leszállításra és beépítésre kerülő anyagok ellenértékét a megrendelő előfinanszírozza, vagyis előlegként megfizeti. Az ilyen megállapodás a nagyobb beruházások esetén tipikusnak mondható, és így állapodtak meg a perbeli kivitelezési szerződés résztvevői is.

Amikor az alperes műszaki ellenőre útján tételesen ellenőrizte, majd leigazolta a vállalkozó teljesítését, kifogás nélkül befogadta a számlát, ezzel kifejezésre juttatta a szerződés szerinti előleg fizetésére vállalt kötelezettségét. Mindezekből következik, és azt igazolják, hogy a részszámla kiállítása, illetve az engedményezésről történt értesítés időpontjában a felperes által megszerzett számlakövetelés a vállalkozót az alperessel szemben teljes összegben jogszerűen megillette.

Nem érinti ezt az a későbbi körülmény, hogy a vállalkozó utóbb fizetéseképtelenné vált és neki felróható okból a szerződés teljesítése lehetetlenült. Ennek tényét a vállalkozó a 2006. február 26-án kelt levelében közölte a megrendelővel, ami azzal a következménnyel járt, hogy a szerződés megszűnéskori időpontjára vetítve a vállalkozó és az alperes közötti relációban elszámolásnak volt helye. Az elszámolás - ami a nyújtott szolgáltatások kölcsönös szembeállítását, a különbözet kiszámítását jelenti - csak 2006. márciusában vált esedékessé. Ez a későbbi történés nem változtat azon, hogy az engedményezés időpontjában a vállalkozót a részszámlában feltüntetett vállalkozói díj, illetve díjelőleg jogszerűen megillette. Ekkor - 2006. december 7-én - az alperesnek nem állt fenn olyan ellenkövetelése, amelyet az engedményezővel - és a Ptk. 329. § (3) bekezdése folytán az engedményes felperessel - szemben kifogásként érvényesíthetne.

A későbbi szerződésszegés, illetve elállás folytán keletkező elszámolási viszonyból eredő kifogásait az alperes az engedménnyel szemben nem hozhatja fel. Az engedményezés ugyanis nem eredményezte a teljes szerződési pozíció átruházását, hanem csak meghatározott követelés átszállását jelentette. Éppen ezért az engedményezést követően történt szerződésszegésből eredő - akkor esedékessé váló - követeléseit az alperes csak az engedményezővel szemben terjesztheti elő, a

- 5 -

Gf.I.30.576/2008/4.szám

komplex elszámolás a vállalkozási szerződéshez kapcsolódik, melynek alanya -
változatlanul - a vállalkozó **D...** Zrt. és az alperes. Ezt az alperes a felszámolási eljárásban hitelezőként jogosult bejelenteni.

Amennyiben mégis az lett volna megállapítható, hogy az alperesnek az engedményezésről szóló értesítéskor volt olyan követelése az engedményezővel szemben, amit kifogásként a felperessel szemben felhozhatna, ebben az esetben - ahogy azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította - volna jelentősége, hogy a kötelezett alperes az értesítéskor - az F/4. szám alatti - nyilatkozatában kifejezett joglemondással élt. Egyértelmű nyilatkozattal lemondott arról a jogáról, hogy az engedménnyel szemben olyan kifogással éljen, amely az engedményezővel fennálló követelésből származik, illetőleg származna. Ez a kifejezett, egyértelmű joglemondás a Ptk. diszpozitív rendelkezései folytán érvényes (Ptk. 207. § (4) és (5) bekezdés, Szegedi Ítéltábla Gf.I.30.297/2008/7. sz.).

Az alperes ugyan a Ptk. 210. § (1) és (4) bekezdése alapján kifogásként megtámadta a 2006. december 7-én tett joglemondó nyilatkozatát, ez a kifogása azonban alaptalan. Arra okkal hivatkozott az alperes fellebbezésében, hogy a megtámadás alaptalanságával kapcsolatos indokok az elsőfokú bíróság ítéletében nem szerepelnek, a határozat tartalmából és az eljárás adataiból azonban megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a kifogást mire alapítottan nem találta megalapozottnak. Erre figyelemmel az indokolási kötelezettség elmulasztása miatt az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezése nem volt indokolt (PK 206. számú állásfoglalás II. rész). Az elsőfokú bíróság indokait az ítéltábla kiegészíti azzal, hogy a joglemondás kifejezetten arra az esetre szólt, ha a kötelezettnek valóban lenne, keletkezett volna követelése az engedményezővel szemben. Éppen arról a jogáról mondott le az alperes, hogy az engedménnyel szemben érvényesítse azon, már fennálló, illetőleg a jövőben keletkező igényét, melyet a felperes jogelődjével szemben felhozhatna. Nem merülhet fel tehát akarat hiánya, a „tévedés” kérdése, ha utóbb kiderül, hogy az alperesnek ténylegesen volt, fennállt ellenkövetelése az engedményezővel szemben, a joglemondás ugyanis kifejezetten erre az esetre vonatkozott.

Egyebekben az alperes tévedését nem a „másik fél”, vagyis a felperes okozta és ezt nem is ismerhette fel, abban a helyzetben ugyanis kizárólag az alperes volt, hogy megvizsgálja, az engedményezővel szemben van-e követelése, keletkezhets-e bármilyen igény, erre nézve a felperesnek semmiféle érdemi információja nem volt. A kölcsönös téves feltevésre történt hivatkozás nyilvánvalóan alaptalan, mivel a joglemondásra kiható lényeges téves feltevésben csak az alperes lehetett, a felperes számára az alperes egyoldalú téves feltevése - az engedményezés szempontjából - közömbös volt.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. 301/A § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően határozta meg a késedelmi kamat mértékét. Miután a felperes keresetében maga is a törvényes mértékű kamatra tartott igényt, alaptalan az alperes fellebbezése abban a részben is, hogy az elsőfokú bíróság a késedelmi kamat mértéke tekintetében a kereseti kérelmen túlterjeszkedett volna.

A perköltség összegét támadó alperesi fellebbezés is alaptalan. A perköltség viseléséről a bíróság a perben felmerült összes körülmény értékelése alapján határoz. A perbeli esetben a felperes 2007. október 2-án terjesztette elő az alperessel szemben 6.G.40.189/2007. számon a keresetlevelet, melyben 110.042.211,- Ft megfizetésére tartott igényt. A keresetlevél kézbesítése az alperes részére 2007. október 9-én megtörtént, ennek ellenére 2007. november 8-án három fizetési meghagyás kibocsátását kérte a bíróságtól a felperes kötelezettel szemben, melyekben a lehívott bankgaranciáknak megfelelő 84.357.789,- Ft megfizetésére tartott igényt. Mivel az eljárás perré fordult, a

bíróság a pereket egyesítette, az alperes felperessel szembeni követelését beszámítási kifogásként érvényesítette. A felperes ezért emelte fel keresetét a teljes 194.400.000,- Ft-ra. Tekintettel arra, hogy a felperes eredeti keresetéből egyértelműen kitűnt, az alperes bankgarancia lehívásával kapcsolatos követelését elismeri, ebben a részben a perre okot nem szolgáltatott. Mindezek folytán az elsőfokú bíróságnak a felperes javára járó perköltség összegét a 110.042.211,- Ft pernyertességhez viszonyítva kellett meghatároznia, ami a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja szerint szabályszerűen megtörtént, a lerótt illeték és az ügyvédi munkadíj együttes összegeként a felperes helyes számítás mellett valóban 4.000.000,- Ft perköltségre tarthat igényt.

A fentiek alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése eredménytelennek bizonyult, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a felperes másodfokú eljárási költségét, melynek összegét az ítéletábra a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pont és (5) bekezdés alapján állapította meg.

Az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam terhén marad.

Szeged, 2009. március hó 5. napján

Dr. Kemenes István sk.
a tanács elnöke

Dr. Mányoki Zsolt sk.
előadó bíró

Dr. Hámori Attila sk.
táblabíró